

NØVN

Kvøða til Trónd á seksti ára degnum

Millum runnar og trø, neyt og høsn, vaks hann upp, og við runnum og trøum hevur hann arbeitt í meira enn eina fjórðingsöld.

Maðurin, sum vit meira enn onnur seta í samband við trævøkstur í Føroyum, Tróndur Leivsson, fyllir týsdagin tann 30. mai seksti ár.

Hetta er tann aldurin, tá nógv fara at repa seglini, og laga arbeiðið eftir árunum, men fyri hálvumøðrum ári síðani tók hann á seg ta stóru avbjóðing at umsita og menna landbúnaðin í Føroyum.

Tá eg sigi menna, er tað tí, at eg kenni Trónd so mikið væl, at hann søkti ikki starvið á Búnaðarstovuni fyri bara at gerast stjóri og umsita landbúnaðin.

Eg trúgvi, at hann hevur eina hugsjón um, at tað eigur at bera til at gagnnýta føroysku jørðina betri og fáa meira burtur úr frumvinnuni. Bæði tá tað snýr seg um húsdýrahald og vøkstur, og ikki minst at virka úrdráttir í hesum vinnum.

Hetta er ikki ein lættur setningur, tí henda vinnan er sera ymiskt samansett, og sjónarmiðini eru nógv. Ein vinna, sum røkkur frá frítíðarítrivi til framkomnar garðar við tólmenni.

Men Tróndur, sum er sera grundigur, er saman við fólkunum á Búnaðarstovuni farin miðvíst til verka at greina landbúnaðin og føroysku búnaðarjørðina fyri at skráseta, hvussu hon kann gagnnýtast rætt og betri.

Tróndur er líkasum grógv-in úr føroyskum jørðildi. Vaksin upp við tí, sum jørðin gav, og vaksin upp við góðari føroyskari mentan, kvæðum og frásagnum.

Foreldrini, Leivur og Bergljót, bygdu sær hús á stóru trønni, sum pápi Leiv, Trónd Hansen, legði inn í Ovastu Hoydølum. Tey høvdu neyt, hønir og vakstrarhús og seldu mjólk, egg og blómur. Eisini bundu kransar. Av hesum livdu tey, og í hesum aldingarði vaks Tróndur upp.

Minnist, at familjan hjá einum floksfelaga fekk mjólk frá Leivi og Bergljót. Var onkuntíð við honum langa teinin niðan í Hoydalar. Áin dróg og víddirnar høvdu sínar avbjóðingar, so túrarnir tóku allan seinrapartin. Blíð

var Bergljót – og uppaftur blíðari varð hon, tá hon fann út av, at uppruni mín var av Tvøroyri. Eitt spennandi stað, men kanska eisini einsligt, tí húsini vóru fá á hesum leiðum í fimti- og sekstiárunum.

Skúlin var á Hvítanesi og langt var at ganga. Tróndur hevur onkuntíð sagt mær, at fyri at stytta um stundir kundu teir, Tóri, Petur Olivar og hann, kvøða allan teinin av Hvítanesi og oman í Hoydalar.

Tað var líkasum í kjotið borið, at Tróndur skuldi fáa sær útbúgving innan skógaryrkið. Pápin hevði starv sum skógarfúti og setti sjøtul á arbeiðið at ala runnar og trøð í Føroyum saman við undangongumonnum í skógfriðingarnevndini. Og abbin hevði verið urtagarðsmaður í Havn og plantaði eisini trø.

Ikki tí. Fyrstuferð eg møtti Tróndi var á Sjómannsskúlanum. Hann var ikki meira enn eini 20 ár, tá hann tók dugnaskapsroynd í sigling. Hugsaði, at hann mundi ætla á sjógvin, men tað fór hann ikki – ikki tá.

Eftir at hava starvast hjá skógfriðingarnevndini

í Føroyum, og eitt skifti á arboretinum í Hørsholm í Danmark, fekk Tróndur sær fyrst yrkisútbúgving í Nor-egi, og síðani tók hann prógv sum cand. agric., eisini kallað forstkandidatur, ein landbúnaðarútbúgving við skóg- og náttúrurøkt sum sergrein.

Við øðrum fingi vit ein væl útbúnan mann aftur til Føroya í seinra helmingi í áttatiárunum. Landsstýrið hevði eina hugsjón á hesum øki, tí landsstýrið skipaði hetta grøna økið við stovninum Skógrøkt Landsins við gróðurstøð í Hoydølum og einum embæti sum landsskógarvørður.

Í nýggja starvið varð Tróndur settur og hetta starv hevur hann røkt til lítar. Talan er um eitt fjølbroytt starv, sum hevur borið í sær at røkja tað, sum var gróðursett, men so eisini at skapa áhuga fyri at fáa fleiri – kommunur, felagsskapir og einstaklingar – at seta niður runnar og trøð.

Fleiri viðarlundir eru gróðursettar kring landið, og fleiri kommunur eru í dag áhugaðar at fáa sær viðarlundir, hóast tað ikki er so lætt, tí peningurin til økið er

avmarkaður, og nógvastaðni er sera vindhart.

Men samanumtikið hevur arbeiðið hjá Tróndi og teimum á gróðurstøðini borið góða frukt. Ongatið áður hevur áhugin at planta verið so stórir sum nú. Vit síggja, at bæði býir og bygdir fáa alsamt fleiri garðar við trøum og runnum, og kommunur gróðurseta í frilendum. Tey hava friðkað Føroyar.

Ein stórur liður í arbeiðnum hjá Skógrøkt Landsins – nú Umhvørvisstovuni – hevur verið at menna alingina á Gróðurstøðini í Hoydølum. Her slóðaði Tróndur fyri, og hann hevur sett sera dugnalig fólk við. Her ala tey runna- og træsløg, sum hóska seg væl til føroyska veðurlagið. Upprunin til summi av hesum sløgum eru norðurlendsku innsavningarferðirnar, sum Tróndur gjørði saman við m.a. Søren Øden í Danmark til Suður- og Norðramerika. Hesar ferðir hava sanniliga borið frukt.

Arbeiðið sum landsskógarvørður er ikki bara millum trø og runnar. Hóast økið ikki er stórt, er tað tengt at lógum á náttúruøkinum, býarskipanum, og øðrum

fyrisingarligum arbeiði. Eisini er landsskógarvørðurin skrivari hjá skógfriðingarnevndini. Sum limur í skógfriðingarnevndini hevur tað mangan verið áhugavert at fáa gagn av tí sera stóru vitan, Tróndur hevur innan sítt yrkið og innan lendis- og umsitingarviðurskifti í Føroyum. Á ferðum kring landið hevur tað eisini verið áhugavert at sæð og hoyrt, hvussu væl Tróndur dugur at tosa við fólk, leikfólk, og greiða teimum frá trøum og vakstrar-møguleikum.

Eingin veit so nógv sum hann um træplantning í Føroyum. Tað gav at býta, tá vit eftir seinasta fundin saman við honum gingu úr viðarlundini í Kerjum oman í Plantasjuna. Tá peikar onkur á eitt vakurt træ. Jú, vakurt træ, halda vit. Og Tróndur leggur afturat, ja, hatta er sett niður um 1927...

Men livið er ikki bara arbeiðið. Tróndur hevur síni áhugamál og hevur eisini fingist við fakfelagsarbeiði. Var nevndarlimur í magistarafelagnum, og hann var einum av teimum, sum stovnaðu akademikarfe-

lagið. Álit hava tey havt á honum, tí hann var fyrsti formaður felagsins.

Pápi Trónd, Leivur, var ein av reiðmonnunum, rúttar-unum, í Havn, og Leivur tók saman við Jón í Bø stig til at bjarga føroyska rossinum. Tá Leivur og Bergljót sleptu, tók Tróndur um endan. Hann hevur verið formaður í felagnum Føroysk Ross, og hann mundi helst vera ein av teimum, sum tóku stig til at fáa staðfest vísindaliga, at talan er um eitt serligt rossaslag. Hóast túrarnir á rossabaki kanska ikki eru so nógvir, hava tey ein føroyskan greðing í Hoydølum.

Nevndi, at Tróndur einaferð tók dugnaskapsroynd í sigling. Hesa vitan er hann farin at nýta, nú hann komin í miðal aldur ella stívliga tað. Hann hevur ikki bát, sum summi av okkum hava, men seinastu árinu hevur hann verið einum av sluppvinunum, og stundum telist hann millum teirra, sum manna Westward Ho, eisini yvir um hav. Vit Tróndur hava verið onkran túrin saman. Áhugavert var at síggja, hvussu væl hann hevur dugað at flyta seg frá at ganga millum træsrøtur til at finna javnvágina á skipadekki, og annars at fáast við segl- og seglföring.

Sum ta náttúrumenniskja, hann er, duga tey eisini at njóta føroysku náttúruna. Fastur táttur á hvørjum sumri er tjaldingartúrurin hjá honum og Marinu Katrinu saman við børnunum. Fastur fjallmaður og flettingarmaður er hann hjá svágrinum á Velbastað.

Tróndur hevur stóra vitan, sum hann dugur væl at oysa av. Hann lesur nógv, og seinastu vetrarnar er hann aftur farin at treða dansin, sum hann vaks upp saman við. Og ikki kann sigast annað, enn at hann livir í frásagnunum í kvæðunum.

At enda fari eg at ynskja hesum fróðar manni í Ovastu Hoydølum hjartaligu tillukku við teimum seksti árunum og áhaldandi góðan byr. Samstundis takki eg fyri sera gott samstarv.

Jóhann Mortensen
Formaður í skógfriðingarnevndini